№ 14 Выдаўе Б.

ГОМАН

Беларуская Віленская часопісь
выходзіць два разы у тыдзень: у аўторкі і пятніцы.

Цэна с перэсылкай і дастаукай да хаты:
на 1 год—4 м. 80 фэн., на ½ году—2 м. 40 ф., на 3 месяцы — 1 м. 20 ф., на 1 мес. — 40 фэн.

Адрэс рэдакції: Вільня, Завальная 7.
Адрэс адміністрації і экспэдыціі: М. Стэфанская 23.

Цэна абвестак:
на 4-ай старане за радок дробнымі літэрамі — 25 фэніг.; дробные абвесткі— па 5 фэн за слова. Абвесткі аб сьмерці — 60 фэн. за лінейку дробн. друкам.

№ 14 (210). Год III. Вільня, 15 лютага 1918 г. Цэна 5 фэн. (3 кап.

ТЭЛЕГРАМЫ.

14 лютага.

Заходні тэатр:

Англічане і французы у шмат мейсцох далей вялі свае разведкі. Пры гэтым на поўначы ад Ленс і ў Шампані узняліся вострые бітвы, ў часі каторых французы заўладалі высунутай упярод часьцю нашых пазыцій пры Тагір. У Фляндрыі і на гарах Маас мы ўзялі палонных.

БЭРЛІН. Аб адносінах Рэйхстагу да міра з Украінай наказываюць:

Само сабой разумеецца, што ўсе вялікіе парты выскажуць сваю згоду. Аднак, можна спадзевацца, што палякі і незалежные соцыалдэмократы ўстрымаюцца ад падачы голасу. Незалежные соцыалдэмократы і гэты мір, хоць без аннэксій і контрыбуцій, лічаць яшчэ імпэрыалістычным, бо ў мірнай умове ўспамінаецца аб пляне сярэдня-эўропэйскага або нават усерасейскага таможэннага (мытнага) саюза.

РЫМ. (В.Т.Б.- Стэфані). 12.II. Міністэр-прэзыдэнт Орляндо сказаў сягоньня ў парлямэнці прамову. Ен адзначыў фактычную згодлівасць саюзьнікаў, пацьверджэнную апошнімі прамовамі іх гасударственых мужоў. У Бярэсьці зроблен не мір, а капітуляція пануючай цяпер у Расеі партыі. Чэрнін і канцлер у сваіх прамовах высказываюць адно свае дамаганьня, а самі нічога не даюць. Італія павінна далей ваеваць з усіх сіл, пакуль не даб'еццa далучэньня ўсіх італьянцаў і баспечных сухапутных і марскіх граніц. На ўсходзі ня зроблены ніякіе праўные умовы. Увесь ціжар вайны будзе цяпер лежаць на заходнім фронці. У будучыну можна глядзець з верай. Труднасьці у справе стравaваньня будуць зьнішчаны у згодзі с саюзьнікамі.

ВАРШАВА. Настраеньне ў польскіх урадовых кругах было трывожнае ўжо пры атрыманьні весткі аб міры з Украінай. Калі зрабіліся вядомымі падробнасьці, дык ураз-жэ падаліся у адстаўку ваенны губэрнатар гр. Шэптыцкі, цывільны начальнік упраўленьня, Мадэйскі, і прэдстаўнік аўстрыяцкага міністэрства заграніцных спраў, Рознэр. Польскі урад гэтак сама падаўся у адстаўку, і члены рэгенцкай рады думаюць адрачыся ад сваіх становішч. Аднак, у польскіх кругах пануе думка недапусьціць да гэтага, бо тады шчэзнуць усе наладжэные ўжо установы, і крайніе радыкальные элемэнты, каторые жадаюць прылучэньня Польшчы ў форме рэспублікі да Расеі, утвораць патайны урад. Замест міністэрства Кухажэвскага пэўне утворыцца міністэрство Стэцкага, каторы належаў да русофільскай нацыоналдэмократычнай партыі. Назначэные на 27 лютага выбары ў дзержаўную раду ня могуць адбыцца, бо выбары назначэны і ў округах, каторые на моцы міра пераходзяць да Украіны.

ЛОНДОН. **Парлямэнт.** Льлёйд Джордж сказаў:

„Я прашу не рабіць націску на урад, каб ён зрабіў заяву аб спосабах далейшай вайны і аб кроках, якіе павінны задзержць магутны ўдар нашых ворагаў. Я не магу казаць аб правох ваеннай рады ў Вэрсалі. Там сперша ішла гутарка аб патрэбе павялічэньня сіл, а пасьля — аб лепшым выкарыстаньні іх. Калі Ніжняя Палата нездаволена маімі заявамі, дык яна можэ перэмяніць урад, але яна ня можэ гутарыць аб ваенных справах. Я прашу Ніжнюю Палату паддзержаць урад у яго становучасьці і не прымушаць яго выкрыць зробленые пастановы, каторые маглі-бы даць ворагам магчымасьць учыніць супроць іх патрэбные крокі. Намечэные ваенные загады маюць вялізарную вагу“.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). Нямецкіе падводные лодкі у Сяродземным моры ізноў затапілі 33.000 тонн, у тым ліку 2 параходы затоплены ля самага порту Александрыі.

Вільня, 15 лютага.

Расея заявіла, што яна больш ня можэ і ня будзе ваеваць і дзеля гэтага распускае ўсё сваё войска. Аб варунках міра йшчэ гутаркі не было: гэта —справа будучыны. У нямецкіх газэтах нават чутны галасы, што трэба йшчэ добра падумаць аб тым новым палажэньні, якое вытварылося між Расеей і цэнтральнымі дзержавамі пасьля заявы Троцкага. «Deutsche Tageszeitung» пішэ: „Перш за ўсё нельга прайсьці міма факту, што для нас вайна йшче зусім не закончэна, хаця Троцкій са свайго боку аб'явіў яе скончэнай. Мы маем цяпер поўную свабоду нарушыць аружнае замірэньне і задзержаць у сваіх руках занятые намі землі“.

Ня будзем прарочыць далейшага ходу прыпадкаў: лішне мала маем на гэта данных. Затое можэм ужо ацаніць тое, што сталося. А сталося нешта такое, дзеля чаго німа, бадай, прыкладу ў мінуўшчыне: гэта — поўны дыплёматычны разгром Расеі.

Падпісаньне міра між цэнтральнымі дзержавамі і Украінай перэвярнуло ўвесь ход мірных перэгавораў з Расеей. Упэўніўшыся, што мір з Украінай бязспорна настане, нямецкая урадовая прэсса яска пісала, што ў такім прыпадку мір з Расеей ужо не мае вялікшай вагі. Разумеў гэта і Троцкій. І вось, замест таго каб зрабіць якую угоду з Украінай, або папярадзіць яе і дайсьці міра с цэнтральнымі дзержавамі перш, чым гэта зробяць украінцы, большэвіцкі урад робіць спробу сарваць украінскіе перэгаворы, падняўшы рух проці украінскай цэнтральнай рады, каб скінуць мірна настроенае украінскае правіцельство. Троцкій так верыў, што гэта удасцца зрабіць, што нават прывёз с сабой у Бярэсьце „новых“ украінскіх дэлегатаў! — Але спроба перэвароту на Украіне не ўдалася, — і украінцы падпісалі мір с цэнтральнымі дзержавамі незалежне ад Расеі.

Трэба думаць, што пасьля гэтага тон перэгавораў у Бярэсьці зусім змяніўся, — і Троцкій, зразумеўшы, што ён праіграў сваю ігру, быў прымушэн пайсьці на капітуляцію.

Аўтаномія Беларусі.

У № 42 нямецкай газэты «Vorwärts» з 11 лютага чытаем гэткую вестку са Штокгольму:

„Разагнаные ў Мінску большэвікамі 18 (31) сьнежня беларускіе дэлегаты маюць сабрацца ў найбліжэйшым часі ізноў і урачыста абявіць аўтаномію Беларусі. Беларусь павінна абняць гэткіе губэрні: Віленскую, Гродзенскую, Мінскую, Вітэбскую, Магілеўскую, заходніе паветы Смаленскай і паўночную часць Чарнігаўскай. Беларускі конгрэсс павінен аб'явіць яб надзяленьні народу зямлёй без ніякай платы і выдаць дэкрэт аб утварэньні нацыональнай арміі. У сваіх плянах беларусы сустрэчаюцца з вялікімі прашкодамі са стараны палякоў, каторые аружнай сілай захапілі вялікшую часць паменёных губэрній“.

Марнаваньне сіл.

Польскіе газэты перапоўнены хвалебнымі апісаньнямі „геройства“ польскіх войск, каторые захапілі усе важнейшые месты ў закордоннай Беларусі. Папраўдзі, дык „геройства“ тут ніякага німа: вядома, што большэвіцкіе войскі дэзорганізованы і іх на Беларускай зямлі было мала, а беларускае войска, каторае толькі-што пачало організавацца, большэвікі яшчэ перад тым абязброілі, дык не было каму даваць адпор палякам. Але нас цікавяць не газэтные пахвальбы, а тое, што, хвалючы армію Довбор-Мусьніцкага, польская прэсса выкрыла тую пружыну, каторая пусьціла ў ход польскае войска.

«Dziennik Polski», а сьледам за ім і «Dziennik Wileński» пішуць гэтак:

«С Штокгольму наказываюць, што ў кастрычніку леташняга году у Расею прыехало з Амэрыкі каля 1.000 членаў хрысьціянскіх саюзаў амэрыканскай моладзі, каторые паставілі сабе мэту падняць настраеньне між расейскімі салдатамі, організуючы дзеля гэтага урачыстасьці і т. п. ў розных местох і грашыма прыцягіваючы да сябе няпэўные элемэнты спаміж салдатаў.

„Неўспадзеўкі перэварот у Расеі розбіў гэные пляны амэрыканскай моладзі. З гэтай прычыны яна хутка прылучылася да польскіх ваенных організацій, даючы ім помач грашыма“.

Ужо з гэтых слоў відаць, што да польскага паходу на Беларусь прылажылі руку саюзьнікі старой Расеі, каторые і цяпер напружаюць тамака ўсе свае сілы, каб скінуць большэвіцкі ўрад і далей вясьці гэту страшэнную, крывавую і зусім непатрэбную для народаў Расеі вайну. Трудна думаць, каб між польскімі палітыкамі быў хаця бы адзін, каторы-бы сур'ёзна верыў, што генэралу Довбор-Мусьніцкаму ўдасцца далучыць закордонную Беларусь да Польскага Каралеўства, каторая аддзелена ад апошняга арміямі цэнтральных дзер-

жаў. Трудна даць веры, каб падобная ідэя папраўдзі папхнула польскую армію на шалёны крок — аб'ўленьне вайны ўсей Расеі, ў каторай параскіданы мільёны польскіх эмігрантаў... І мы хутчэй гатовы думаць, што тут іграе роль нейкая саюзьніцкая інтрыга: лішне ўжо „саюзьнікі“ Расеі апякуюцца польскай арміей!

Трэба шчыра жалець тых польскіх сіл, каторыя раней ці пазьней зглумяцца безкарысна замест быць зберажонымі дзеля творчай працы пры адбудове вольнай і незалежнай этнографічна-польскай дзержавы.

Г. Б.

Тэлеграма с Софіі з 9 лютага наказывае:

Урадовые „Военні Ізвестія“ наказываюць з Багдаду, што польскіе легіёны апавесьцілі злучэньне Магілёўскай губэрні с Польшчай.

Аб беларускую гімназію.

Перад сваім раз'ездам Беларуская Конфэрэнція ў Вільні дала загад Беларускай Радзе: учыніць належные крокі дзеля організаціі беларускай сярэдняй школы — беларускай гімназіі.

Справа беларускай гімназіі паднялася на Конфэрэнціі не здарма: гэта — трэбаваньне самога жыцьця.

Не раз нам даводзілося чуць гутаркі праціўнікаў беларускай школы: «калі нашы дзеці пройдуць навуку ў пачатковай школе з беларускай выкладовай мовай і захочуць вучыцца далей, дык куды ім ісьці?» І гэта зусім правільнае пытаньне: бо дзіцяці, каторае вучылося ад пачатку па беларуску, ані да літоўскай, ані да польскай, ані да якой іншай гімназіі паступіць німа як. Яму патрэбна гімназія ў роднай мове — **беларуская гімназія**.

Справа гэта с кожным годам становіцца ўсё больш пільнай: ужо два гады, як началі адкрывацца беларускіе народные школы, і неўзабаве чысло іх дойдзе паўтара сотні. Чысло дзяцей у гэтых школах, рахуючы сярэднім лікам па 40 вучняў у кожнай, ужо сёлета павінно узрасьці да 6.000. І можна напярод сказаць, што с-паміж іх не адзін дзесятак захочэ вучыцца далей. Значыць, ужо сёлета, найпазьней у будучым годзі беларусы павінны закласьці сваю гімназію.

На пачатак гэта не так ужо цяжка: даволі адкрыць толькі 1—2 класы, а пасьля з году ў год дадаваць па адным. Для першых двох класаў і вучыцельскіх сіл хопіць, а для далейшых пад'едуць тые беларускіе вучыцелі сярэдніх школ, каторых так многа туляецца за фронтам па расейскіх гімназіях: ня вечнаж будзе трываць вайна!

Цяжэйша справа школьных кніжэк да навукі: пачатковая беларуская школа болей-меней ужо забаспечэна, але для гімназіі ў нас яшчэ нічога не зроблено. Вось, за гэту работу мы і павінны ўзяцца цяпер з усіх сіл — з усіх жыл нашых.

Нам здаецца, што апрацаваньне школьных падручнікаў для беларускай гімназіі — гэта задача, найбольш адпаведная дзеля залажыўшагася цяпер у Вільні Беларускага Навуковага Таварыства. Гэта — праца, каторая не пад сілу аднаму чэлавеку, а павінна яна быць зроблена ўсімі чыннымі беларускімі сіламі ў межах окупаціі. І мы верым, што яна будзе зроблена: патрэба — гэта заўсёды быў, ёсць і будзе найлепшы вучыцель!

І. Мелешка.

У Вільні і ваколіцах.

× **Беларускі тэатр.** У нядзелю, 17 лютага, ў Беларускім клюбе будзе прэдстаўлена яшчэ раз п'еса Ф. Олехновіча „Бутрым Няміра“ («Каменная Труна»).

Рэч дзеецца ў харомах беларускага баярына. Перад вачыма публікі праходзіць рад сцэн, яркімі колерамі малюючых жыцьцё ў далёкай мінуўшчыне. Шмат поўных патрасаючага душу настраеньня мамэнтаў робяць гэту п'есу дужа цікаўнай, і можэм спадзевацца, што яна і цяпер прыцягне многа публікі.

Пачатак а гадз. 7 веч.

× **Літоўская навуковая бібліотэка** пад кіраўніцтвам д-ра Басановіча перанесена на Остробрамскую вуліцу.

× **70 гадавіны.** Камандуючый віленскім фронтам нямецкі фэльдмаршалак ф. Эйхгорн спраўляў 13 лютага 70-е гадавіны урадзін сваіх.

× **Прымусовые работы.** Нямецкіе ўласьці напамінаюць, што жыхары абязаны ў патрэбе, па загаду ўласьці, рабіць прымусовые работы, як ачыстка сьнегу, капаньне равоў і праўка дарог. Хто адгэтага будзе адхіляцца, таго караціцьмуць штрафам або арэштам.

× **Заявы аб хваробах.** Stadhaüptmann напамінае, што аб кожным прыпадку хваробы на плямісты тыфус, оспу, халеру, гарачку (брушны тыфус), крываўку і іншые заразьлівые хваробы, а так сама аб кожным прыпадку хваробы ад іх трэба заяўляць чым хутчэй у местовага доктара, Домініканская 2 За неспаўненьне гэтага караціцьмуць штрафам грашмі ці вастрогам.

× **Спроба самагубства.** Проститутка Ядвіга Сабалеўская, 18 гадоў, у шпіталю (Субоч 2) дзеля самагубства напілася сублімату. Яе адратавала скорая помач.

× **На вуліцы.** На Домініканскай вул. ўпаў і зламаў сабе нагу Татуах Гэрц, 63 г. Скорая помач адвезла яго ў Жыдоўскую бальніцу.

× **Пажар** 12 лютага папаўдзі на М. Стэфанскай № 21, дзе знаходзіцца местовая фабрыка мармэляды, узняўся пажар. Злучэнымі сіламі местовай і ваеннай пажарнай каманды ўдалося недапусьціць пашырэньня агня. Згарэў толькі верхні этаж, а 1 і 2 разам з быўшымі там запасамі ўдалося выратаваць.

× **Канакрадзтва.** Прыпадкі канакрадзтва робяцца ўсё часьцейшымі Гэтак, 23 студня са стайні дому № 28 пры Вэркаўскай вуліцы украдзена пара каней, а 27 студня — на Кальварыйскай вул. № 90, конь с санямі. Толькі цяпер выявілося, што і 19 студня на Завальнай вуліцы украдзен конь с санямі.

× **Тэмпэратура.** Найвышэйшая і найніжэйшая тэмпэратура за апошніе дні была (па Цэльсію):

	найвыш	найніж.
11—12	+ 3,1°	— 0,3°
12—13	+ 1,0°	— 3,0°
13—14	+ 1,9°	— 2,5°

БІБЛІОГРАФІЯ.

Антон Новіна. „Нашы песьняры“ (Літэратурна-соцыяльные нарысы). Вільня. 1918. Стр. 84. Цэна 1 мр.

Беларуская літэратура пачынаецца ў XVI веку, але гэта не значыцца, каб творства гэтага народу толькі тады пачало выяўляцца. Бо літэратура яго няпісаная, калі так можна сказаць, мала маладзейшая ад самага беларускага народу. Дзеля гэтага даўно ўжо пара, каб с пад пера якогась знаўцы беларускага пісьменіцтва вышла шырэйшая гісторыя, беларускай літэратуры, каторая злучаючы прагматызм с крытыкай, прэдставіла развіцьцё яе ад Скарыны, праз катахізмы с 1562 г. і Статут Літоўскі, ажно да Баршчэўскага і прэдстаўнікаў беларускага рэнэсансу канца XIX і пачатку XX веку. Гэткай працы пільна патрэбна і яна зусім не пераходзіць узмогі заслужэных цяпер на ніве беларускай літэратуры працаўнікоў. Пакуль гэнакі гісторычна крытычны твор не пакажыцца на кнігарскіх паліцах, з радасьцю бяром ў руку гэтую новую кнігу, што дае нам прэдсмак вялікшай у гэткім кірунку працы. П. Антон Новіна (псэўдонім) узбагаціў беларускую літэратуру цэннай працай пад назовам *Нашы песьняры*. Ці ня першая гэта ў нас спроба літэратурнай крытыкі, бо да гэтуль адна паэзія і проза напаўнялі спіск назоваў прачыхаючайся з доўгага сну беларускай літэратуры. Верны сваей мэце даць літэратурна-соцыяльные нарысы, аўтар пішэ нам сьцяг нарысаў паэтаў маладой Беларусі, знаёмячы з іх духоўнай фізіономіей і з літэратурнай спадчынай Нарысы папераджае *«Прэдвесьнікі адраджэньня»*, дзе каротка апісано жыцьцё беларускага народу на сваей зямлі. *«Якуб Колас»*, песьняр-народнік, першы вітае нас з лічбы гэтых прэдвесьнікаў адраджэньня. Скрыпка яго зьвініць то смутна, то вясёла, аднак заўсёды з верай у жыцьцё і надзеей у будучыну. Характэрызуе Коласа глыбокае знацьцё натуры краю і беларускага народу, адгэтуль у яго рэалізм у паглядах і лірызм ды шчыры сэнтымэнталізм у форме. За ім ідзе *„Янка Купала“*, адзін з найбагацейшых творамі беларускіх песьняроў. Гэта паэта „з ласкі Божай“, каторага артыстычная думка сама несьвядома апранаецца ў вершы і плыве з незвычайнай лягчынёй. Як шчыры паэта свайго народу Купала перажыў з ім разам усе роды вясковага быцьця і працы на ральлі. Але гэта жыцьцё не прыціснуло яго, наадварот вуснамі Купалы гаворэ народ, што ў традыцыі аб героях расказаў нам свой сон аб вялічын. Дык справядліва муза натхала Купалу думкай напісаць беларускі нацыональны гімн: *А хто там ідзе, а хто там ідзе?...* Рэвалюцыя 1905-6 г. дзеліць творства Купалы на два пэрыоды; с каторых першы канчаецца „Жалейкай“ а другі пачынаецца „Гусьляром“. Талент тут у поўным цьвеце і сьпеласьці Купала, гэта беларускі дудар, беларускі Шэвчэнко, аднак вольны ад пэсымізму і блюзьнерства гэнага украінскага кобзара. *„Цішка Гартны“*, гэта ўжо не вясковец, але местовы „рыцар працы цяжкой“, што хавае сваё прозьвішчэ, як і выжэйшые, пад сымболічным псэўдонімам. Рэдкі гэта прыклад гэты «песьняр працы», цьвярды як дыамэнт і добры як брат. Жыцьцё хочэ будаваць разам с каханай дзяўчынай. Крэпкіе мае рукі Гартны, шырокіе грудзі і мужнае сэрцэ. Разам с селянскай і работніцкай сьвіткай знаходзім тут і інтэлігэнта, порана згасшага паэту *М Багдановіча*. Гэта артыст беларускай мовы, каторая, паслушная яго жаданьням, раз зьвівацца ў трыолет або рондо, то ізноў разлеваецца ў пэнтамэтр, гэтта ўдараецца актавай, гэнам галасьлівым сонэтам. У Багдановіча знаходзім выразьлівые агульна людзкіе цэхі побоч любасьці роднай мінуўшчыны. Хвароба-сухоты ўвагнала ў магілу гэтага песьняра «чыстай красы». Таксама ўжо ў магіле «Цётка», каторая аднолькова добра ўмела выцінаць у струны скрыпкі, як і брацца да рознай грамадзянскай працы. І дзе дакранулася яе рука, там праца кіпела. Аднак гэты гарачы тэмпэрамэнт перэшкаджаў даводзіць да канца многіх тэм, пачатых падчас натханьня. Пасьмяротнае выданьне ўсіх твораў „Цёткі“ часам пазволіць ува ўсей шырыні аценіць яе паэтыцкую с соцыяльна-лірычным характэрам працу *Констанція Буйло*, гэта другая паэтка ў сьцягу нашых песьняроў. Любасьць прыроды, эротызм, чысты ад грубай змысловасьці, пачуцьцё павіннасці да людзей гэта прынцыпіальные матывы яе творства. Мінуўшчына Беларусі ёсць скарбам новых для яе тэм. Напошку *Зьмітрок Бядуля*. Гэта малады жыд, каторага дух беларускага народу і краю абдарыў нязвычайнай здатнасьцю безпасрэдня адчуваць свае перажываньні. „Зьмітрок Бядуля“ ёсць запраўды жывой часткай беларускай прыроды, і яна ключом, каб зразумець дзіўна простые па форме яго вершы — імпрэсіі. Лютня Бядулі не аказываецца тонамі вострымі, затое адзначаецца дэлікатнасьцю, глыбінёй, смуткам сьвету, што звычайны пяру гэтага містыка. П. Плаўнік (прозьвішчэ Зм. Бядулі) гэта жывы давод атракцыйнай сілы і моцы беларускага духа, што здатны прыцягаць да сябе нават душы сыноў Ізраэля, верных Магамэта і г. д — З выняткам двух памёршых усе гэтые песьняры стаяць сягоньня у зэніце развіцьця сваіх творскіх сіл, і Беларусь можэ ад іх шмат яшчэ спадзевацца. П. Новіна патрапіў адчуць душу аўтараў і твораў і гэтак запраўды робіць даступным шырокаму грамадзянству лепшае іх зразуменьне. Выданьне старанное, як на ваенны час. Заслужывае на ўвагу, што траха зусім нема карэктарскіх абмылак. Жадаем гэтай працы як найвялікшага шырэньня.

и п

З усяго Краю.

Большэвіцкая работа ў Рызе.

Выданные урадам прэссы пры Об Ост «Мейсцовые Ведамасьці» прыносяць пад вышэй пісаным загалоўкам такую вестку з Рыгі:

«Большэвіцкая работа вызвала і ў Рызе непарадкі. 3 лютага давялося ужыць аружжа проці вялікшай грамады дэмонстрантаў. Пры гэтым адна асоба зранена на сьмерць, другая—цяжка. Назаўтра былі забіты ў начы на вуліцы два паліцэйскіе. Разважнейшые жыхары, як немцы, так і латышы, згодліва судзяць гэтые праступкі, каторые вынікаюць на грунці бальшэвіцкай работы. Учыненые крокі рэзка пакажуць інтрыгантам, якое праступнае і зусім бязцэльнае было іх прэдпрыемства».

КОЎНА. Тутэйшы біскуп Карэвіч знаходзіцца цяпер у Бэрліне. Ен адбыў нараду з Людэндорфам, кардыналам Гартманам і канцлерам Гэртлінгам аб літоўскіх справах.

ГРОДНЯ. Дабрачынная лётэрыя ў гасьцініцы „Руаяль“ дала 3.000 м. чыстага даходу.

Адзін тутэйшы жыхар выіграў на нямецкай лётэрыі 40.000 м.

У студні за забароненны гандэль коньмі пакаралі 10 асоб.

СКІДЭЛЬ. За прыкладам сталых, тутэйшые дзеці устроілі свой дзіцяці вечар, чысты даход с каторага пойдзе на публічную бібліотэку для дзяцей. На дзецячым дабрачынным вечары былі сьпевы, дэкламація, лятучая почта, скокі—ўсё, як у сталых.

БЕЛАСТОК. На Рынковай вуліцы № 39 зладзеі с-пад стрэхі укралі 2 пеўняў і 9 галубоў. Дзеля мірнага часу гэта страта—невялікая, але цяпер яна для гаспадароў вельмі значная.

ДАЛІНЫ. У начы на 11. II у аднэў удавы укралі пару каней: 4-летнюю сівую кабылу і 9 гадовага каштана. У абодвых ёсць клеймо В.

СУВАЛКІ. У дому № 20 на Рынку выкрылі патайную мылаварню. Гаспадара спаймалі пры рабоці.

СУВАЛКІ. Адзін селянін з вёскі Зялёнай прадаваў у ятках Арасімовічых ўжо папсаваўшаеся мяса здохлай сваей каровы па 1 м. 25 ф. На судзе выявілося, што мяса было ў такім стане, што яго нельга было даць сабакам.

ВЭЙВЭРЫ. Тут адкрыта трохкласная літоўская школа. Скончыўшые яе будуць перэхадзіць проста ў першы клас мар'ямпольскай гімназіі.

ВЕСТКІ З РАСЕІ.

ШТОКГОЛЬМ. У расейскай урадовай газэці „Ізвестія" вядомы большевік Радэк піше аб мірных перэгаворах у Бярэсьці:

«Палітыка расейскай рэволюціі павінна мець на мэці агульна-эуропэйскую рэволюцію. Трэба ўраз жэ распусьціць старую армію, зусім нездатную да вайны, і утварыць новую рэволюцыйную армію з безработных, уцекачоў і т. д. Угодлівасць у справе міра была-б небаспечна дзеля расейскай рэволюціі, каторая павінна кіравацца клічэм: хто рызыкуе, той выйгрываэ.

БЭРН. Заверэньня большэвікоў, што пролетарыат Расеі, селянская бедната і армія стаяць на іх старане, зусім ня згодлівы с праўдай. Разгон выбранага устаноўчага сэйму вызваў вялізарнае абурэньне па ўсей старане. У Саратаве на вялікім селянскім з'ездзе ні адзін з дэпутатаў ня выступіў за большэвікоў. У Кацярынадары так сама на з'ездзі селян было пастаноўлено бараніць Расею ад большэвікоў.

ПЕЦЯРБУРГ. Цэнтральны спаўніцельны камітэт прыняў 3 лютага дэкрэт аб скасаваньні ўсіх дзержаўных даўгоў, нацыоналізаціі торговага флоту і конфіскаціі акціонерных капіталаў у прыватных банках.

Расея і цэнтральные дзержавы.

БЭРЛІН. С прычыны заявы Троцкага аб роспуску расейскай арміі газэты адзначываюць двузначнасць гэтай заявы. Палажэньне большэвікоў с прычыны іх адносін да царкоўных спраў становіцца ўсё больш цяжкім з дня на дзень.

«Lok. Anz.» між іншым пішэ: „Адозва расейскай глаўнай каманды да нямецкіх салдатаў с прызывам скінуць іх генэралаў і афіцэраў становіць новы доказ злосьці і несумленнасьці цяперашніх валадароў Расеі. Пакуль палажэньне ня будзе выясьнено да канца, для нас палажэньне на усходнім ваенным тэатры не змянілося.

«Deutsche Ztg.» пішэ: „Пад націскам мірнай умовы з украінскай народнай рэспублікай Масковіі не аставалося нічога іншага, як так сама працягнуць руку".

ВЕНА. Поўофіцыальная „Fremdenblatt" пішэ аб заяве Троцкага у Брэст-Літоўску:

„Расейскі урад хочэ аддаць развязку пытаньня аб долі занятых зямель народнаму галасаваньню якое мае адбыцца пасьля выхаду нашых войск. На гэта цэнтральные дзержавы ня могуць прыстаць: найлепшы доказ гэтага — здарэньня ў Фінляндзіі і Украіне. Троцкій кажэ, што ён лічыць вайну закончэнай, хаця і без мірнай умовы. Мы можэм з гэтым згадзіцца. Адносіны між цэнтральнымі дзержавамі і землямі быўшай расейскай імпэрыі—гэткіе, што формальны мір прыйдзі сам сабой. Важна тое, што пасьля 40 месяцаў вайны яе на ўсходзі ўжо больш німа".

ШТОКГОЛЬМ. Каменёв сказаў супрацоўніку «Socyaldemokraten»:

Расея заявіла, што яна ня хочэ і ня можэ далей ваеваць,—але гэта не значыць, што яна адрэкаецца ад сваіх паглядоў. Мы пакінулі сабе свабоду чыннасьцей дзеля агульнай мірнай конфэрэнціі, каторая павінна адбыцца і на каторай мы будзем падтрымліваць нашы мірные дамаганьня».

Выступленьне Вільсона.

ВАШЫНГТОН. (Рэўтэр). 12.II. У сваей прамове да когрэссу Вільсон, між іншым сказаў:

«Прамова Чэрніна настроена вельмі міла. Прамова Гэртлінга — вельмі не ясная і двузначная. Гэртлінг адносіцца недаверчыва да інтэрнацыональных нарад. Стоючы на грунці паглядаў Гэртлінга нельга дайсьці агульнага міра, згоднага з нашымі паглядамі. Можэ быць што Гэртлінг гэтага не бачыць і не разумее. Ці-ж ён забыўся аб рэзолюціі нямецкага парлямэнту з 12 ліпня? Справы аб каторых будзе ісьці гутарка пры агульным міры, абнімаюць увесь свет. Ці-ж Гэртлінг не разумее, што ён прамаўляе перэд судом усяго чэлавечэства? Народы ў будучыне павінны упраўляцца толькі згодна з іх воляй. Прынцып самаазначэньня — гэта прынцып, непашана каторага грозіць небаспекай гасударственым мужам. Агульны мір ня можэ быць асноваи на асобных угодах між паадзінокімі гасударствамі. Кожын пункт павінен быць усемі разгледжен. Мір павінен быць забаспечэн агульным заверэньнем. Злучэные Штаты будуць з радасьцю вітаць утварэньне Польшчы з усіх польскіх зямель. Бэльгія павінна быць ачышчэна і адбудована.

„Пакуль ня ўдасцца дайсьці міра на гэткіх асновах, у нас німа іншага выхаду, як ваеваць далей. З дарогі, па каторай мы прынцыпіяльна пайшлі, мы ніколі ня можэм зыйсьці. Мы не супакоімся, пакуль ня будуць выкарыстаны ўсе нашы засобы і уся наша сіла дзеля вызваленьня ад грозьб і панаваньня самалюбных груп і самадзержаўцаў".

Украіна.

БЭРЛІН. Дадатковая умова, аб каторай была гутарка ў мірнай умове з Украінай, апублікована. У ёй назначэны асновы ўзаемных экономічных і праўных адносін між Нямеччынай і Украінай, а так-жэ йдзе гутарка аб звароці шкод жыхаром, абмене ваеннымі і цывільнымі палоннымі і павароці ўцекачоў. Умовы і угоды, быўшые перад вайной між Нямеччынай і Расеей, маюць сілу ізноў, калі спэцыальна не скасованы.

БУДАРЭШТ. Газэты паказываюць, што новая Украінская рэспубліка мае ешчэ вялікіе запасы хлеба. У часе перэгавораў між Украінай і Расеей Украіна суліла апошняй на прадажу 80 мільёнаў пудоў збожжа.

ШТОКГОЛЬМ. Войскі украінскай рады дайшлі вялікай пабеды над большэвікамі пры Сарнах і дабылі 300 кулямётаў, 200,000 стрэльб і 200 вазоў са снарадамі. Выступленьне большэвікоў на Кіеў зусім неўдалося.

БЕРЛІН. Тут маюць адбыцца нарады экономічнай камісіі с прэдстаўнікамі Украіны і цэнтральных дзержаў.

З усяго сьвету.

ВЕНА. С прычыны прылучэньня Холмшчыны да новай Украінскай дзержавы польскі клюб у венскім парлямэнці разарваў усе зносіны з аўстрыяцкім урадам.

ВАРШАВА. У звязку з мірам з Украінай польскае міністэрство падалося у адстаўку.

ВЕНА. Артыкул 2 аб граніцах Украіны с Польшчай кажэ аб падробным правядзеньні граніцы пры учасьці экспэртаў на аснове этнографічнага прынцыпа. Польскае жаданьне, каб граніца была праведзена на аснове гісторычнай, не магло быць здаволено бо часць Холмшчыны адыйшла да Украіны. Цэнтральные дзержавы не маглі не здаволіць жаданьня Украіны.

ЛОНДОН У троннай прамове караля, прачытанай пры адкрыцьці парлямэнту, між іншым гаворыцца:

«Нямецкі урад не прызнае нашых справядлівых дамаганьняў,—і мы павінны далей ваеваць з усей сілай, якая ў нас ёсць. Барацьба дайшла найвастрэйшага момэнту і вымагае больш, чым калі, ўсіх нашых памочных сіл».

БЭРЛІН (В.Т.Б.). Мірная умова з Украінай і мірная заява Троцкага аканчацельна абярнулі вайну з двухфронтовай у аднофронтовую. Адказ на далейшую вайну нясе Льлёйд Джордж, каторы дзеля імпэрыалістычных мэт Англіі разбівае надзею на агульны мір народаў.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). Паводлуг вестак з Букарэшту, румынскае міністэрство Братіану падалося у адстаўку. Есць чуткі, што кароль загадаў утварэньне новаго міністэрства генэрала Авэрэску.

КОНСТАНТЫНОПОЛЬ (В.Т.Б.). Быўшый султан Абдул Гамід памер ад запаленьня леткіх. Яго пахароняць с пашанай, як прыпадае султану.

ТЭЛЕГРАМЫ.

Нямецкіе апавешчэньня:

12.II. Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскага і нямецкага Насьледніка: Шмат дзе — агонь артылерыі. Пры С. Каптэн і ў лесі Кор'ер у часі разведкі ўзяты палонные.

Фронт Альбрэхта Вюртэмбэрскага Між Флірэ і Мозэлем—артылерыйскі і мінамётны агонь.

Італьянскі тэатр.

На плоскагорыі Сямі Грамад— вострая артылерыйская бітва. На палудзенным склоне Сассо Россо адкінуты варожые варты і ўзяты ў палон 6 афіцэраў і 170 салдатаў.

13.II. Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскага і нямецкаго Насьледніка: Сільные варожые дружыны разведчыкаў на поўнаны ад Ленс і рэчкі Омiньён адбіты штыкамі.

Фронт Альбрэхта Вюртэмбэрскаго: Пасьля сільнай падгатоўкі агнём між Рэмановіль і ў заходняй часьці Ксяндзоўскага лесу пачалі наступленьне. Ворагі адкінуты, маючы надта вялікіе страты і утраціўшы палонных.

Нашы лятуны ўчора ўдачна атакавалі крэпасць Наньсі.

КАЛЯ ВАЙНЫ.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). У каналі Ляманш нямецкіе падводные лодкі ізноў затапілі 4 параходы і 2 парусьнікі.

ПАРЫЖ. Амэрыканскіе войскі, каторые зыйшлі на францускі бераг, занялі пазыціі на паўночным заходзі ад крэпасьці Туль.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). Новые ўдачы падводных лодак у паўночных водах: 20.000 тонн.

Спісак беларускіх кніжак.

Ведаючы цану кнігі, найлепей прыслаць грошы наперад — гэтак таней каштуе перасылка.

(Кніжкі азначэные *біс* — выйшлі і лацінскімі і «рускімі» літэрамі.

Навуковые даступные для усіх.

	Цэна руб. кап.
біс Ян Баршчэўскі, першы беларускі пісьменнік. Біографічны нарыс Р. Земкевіча	— 20
Praktyčnye rady ab harodnictwie	— 7
Гутаркі аб небі і зямлі з рысункамі	— 15
Цукер, В. Тройцы	— 3
Гутаркі аб гаспадарцы	— 3
Як ратаваць уздутую жывёлу	— 3
Як бараніцца ад халеры	— 1
Як рабіць добрые рамовые вульлі	— 5
Зямельная справа у Новай Зэляндіі	— 6
Кароткая гісторыя Беларусі—Власта	— 3
Bł. Andrej Boboła mučynik	— 50
Як выбіраць дэпутатоў у Гас. Думу	— 20
На дарозе да новаго жыцьця. А. Новіны	— 2
Alkahol	— 3
Rady dla matak	— 3
Św. Jozafat Kuncewič	— 3
Naśto biełarusam gazety	— 10
Колькі слоў аб дзявочай опратцы на Беларусі	— 3
Pčalina—žywiołka małaja a karyšci daje mnoha	— 10
Як багацеюць чэскіе селяне	— 30

Гадавікі.

Наша Ніва 1906 году	1 р. — к.	Наша Ніва 1910 году	3 р. — к.
„ „ 1907 „	15 р. — к.	„ „ 1911 „	3 р. — к.
„ „ 1908 „	5 р. — к.	„ „ 1912 „	5 р. — к.
„ „ 1909 „	3 р. — к.	„ „ 1913 „	2 р. 50 к.

Календары 1910, 1911, 1912, 1913, 1914 г. па 15 к., 1915 г. па 20 кап. 1916 г. па 15 кап., 1917 г. па 20 кап.

Повесьці і апаведаньня прозай.

Гэдалі, Э. Ожэшко	— 6
Казка аб ваднэ	— 3
Архіп і Лявонка,—М. Горкаго	— 8
У дому лепей.—Новіча	— 4
„Маладая Беларусь". Сэрыя I-я сшытак I-шы	1 —
„Маладая Беларусь" „ „ сшыт. II-гі	1 —
Зборнік «Нашай Нівы» № 1	— 5
Зборнік «Нашай Нівы» № 2	— 15
Амэрыканец—А. Новіча	— 20
Бярозка і др.—Ядвігіна Ш.	— 10
Беларускіе казкі	— 5
Хілібэртава пакута, Амфітэатрова	— 5
Апаведаньня—Тараса Гушчы	— 10
Abrazki — Zmitraka Biaduli	— 15
„Маладая Беларусь". Сэр. I-шая. Сшытак 3	1 —
Колядная пісанка 1913 г.	— 10
Нёмнаў дар—Тараса Гушчы	— 6
Тоўстае палена — Тараса Гушчы	— 5
Апаведаньня — Галубка	— 6
Праклёнышы — Л. Гвозда	— 6
Аб чым шэпацелі лісьця	— 6
Стражнік.—Сцёпкі Бірыло	— 10
Васількі. Зборнік апаведаньнеў Ядвігіна Ш.	— 30
Родные зьявы. Зборнік апаведаньнеў. Т. Гушчы	— 60
Ня ўсе-ж разам ягомосьці!—Апаведаньне Лесіка	— 5
Сыгнал. Апаведаньне Гаршына	— 5
Як м бяздольны. Петры Беларуса	— 10
Рунь. Зборнік апаведаньнеў Максіма Гарэцкаго	— 40
Вялікодная пісанка. Зборнік	— 30

Беларускіе тэатральные творы.

Хам. Абраз у 4 х дзеях, Э. Ожэшко	— 70
Сватаньне. Жарцік у 1-й дзеі, Чэхова	— 25
Мядзьведзь. Жарцік у 1-й дзеі, А. Чэхова	— 30
Міхалка. Камэдыя у 1 дзеі	— 35
Па рэвізіі. Абраз у 1 дзеі, Кропіўніцкаго	— 35
Пашыліся ў дурні. Жарт Кропіўніцкаго у 3-х дзеях	— 60
Як яны жаніліся. Жарт у 1 дзеі, А. Володського	— 30
«Паўлінка», камэдыя у 2 дзеях, Я. Купалы	— 75
Снатворны мак. Сцэна для дзіцячых тэатроў	— 10
Betlejka	— 5

Беларускіе музыкальные творы.

Беларускі песеньнік з нотамі	— 15
Biełaruskie pieśni z notami I časć. Sabrał A. Hrynewič	— 30
Biełaruskie pieśni z notami II časć. Sabrał A. Hrynewič i A. Ziaziula	— 25
Беларускіе песьні разложэные на 4 голасы; адна песьня у 4 галасох 10 к., кожны голас	— 3
Чамуж мне ня пець. Ой ляцелі гусі. Дый кудыж ты. Ой пайду я лугам. Ды ўжо сонейка.	
біс А хто там ідзе? Я. Купалы, муз. Рогоўскаго	— 10

III. Вершы.

Вязанка, Я. Лучыны	— 4
Тарас на Парнасе	— 5
Дзэд Завала, Ядвігіна Ш.	— 5
Адвечная песьня, абраз у XII зьявах Я. Купалы	— 20
Песьні жальбы, Якуба Коласа	— 30
Hušlar, zbornik wierszoŭ J. Kupały	— 50
Кацярына. Т. Шэвчэнка	— 10
Жалейка. Зборнік вершоў, Я. Купалы	— 50
Pan Tadeusz, A. Mickiewiča, pierekł. Marcinkiewiča	— 25
Hapon, apowieść Marcinkiewiča	— 15
Wečarnicy, apowieści Marcinkiewiča	— 15
Ščeroŭskije dažynki, Kupała, Marcinkewiča	— 20
Dudka biełaruskaja, M. Buračka	— 15
Batrak. Jak Jurka zabahaceŭ.—Jakuba Kołasa	— 10
Pieśni —Ciszki Hartnaho	— 15
Сон на кургане—Янкі Купалы	— 50
Čyžyk Biełaruski, Haljasza Leŭčyka	— 30
Шляхам жыцьця—Я. Купалы, с партрэтам аўтора	— 25
Вянок, зборнік вершоў М. Багдановіча	— 50
Apawiedańnia i lehiendy wieršam	— 25
Kaniyčka. Bez aprawy 10 k., u aprawe	— 15
Прапаў чэлавек і др. Якуба Коласа	— 6
Z rodnaho zahonu— A. Ziaziuli	— 5
Курганная кветка. Зборнік паэзій К. Буйло	— 25

Вільня, Завальная 7. Беларуская Кнігарня.

Прысылаючы грошы почтай трэба адрасаваць так: **Wilnia, Wahlstrasse 7, Weisruthenische Buchhandlung, W. Lastowski.**

Друкавана у друкарні М. Кухты. Выдавецтва «Гоман». Рэдактар Язэп Салавей